TELKINIAI

Detroit/Southfield, MI

Detroit lietuviai atšventė Lietuvos valstybės atkūrimo dieną

Farmington Hills City atstovas lietuvių kilmės Steve Brock įteikė Michigan gubernatoriaus Rick Snyder įsakymą, skelbiantį 2013 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės diena Michigan. Raštą priėmė Šv. Antano parapijos renginių organizatorė Regina Juškaitė-Švobienė. Viduryje stovi LR garbės konsulas Detroit Algis Zaparackas.

Vėliavų tarnyba Šv. Antano parapijoje (iš k.): ,,Švyturio" jūrų šaulių kuopos vadas Linas Orentas, ,,Baltijos" tunto skautas Stasys Orentas, garbės šaulys Juozas Jakunskas; šalia vėliavų stovi Miglė ir Ugnė Orentaitės. **Zitos Malakauskienės** nuotraukos

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Šeštadienį, vasario 16 d., tik iš Čikagos atkeliavusi ,,Draugo" vyr. redaktorė dr. Dalia Cidzikaitė vyko į Dievo Apvaizdos lietuvių parapiją (Southfield, MI), kur Vasario 16-osios proga susitikimą su viešnia surengė JAV Lietuvių Bendruomenės Detroit apylinkės valdyba. Parapijos kultūros centro svetainėje susirinko gražus būrys jaunimo, šeimų su vaikais bei garbaus amžiaus žmonių.

JAV LB Detroit apylinkės valdybos narys Andrius Anužis pasveikino atvykusius ir padėkojo garbės viešniai už sutikimą pasidalinti mintimis šią ypatingą dieną. Klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas sukalbėjo maldą už Tėvynę Lietuvą, padėkojo Dievui už tautos laisvę bei globą.

Simonai Gavrilenko vedant, sugiedotas Lietuvos himnas. Dalią Cidzikaitę pristatė Jūratė Latvėnienė. Viešnia iš Čikagos detroitiškiams pasiūlė kiek netradicinę paskaitos formą – pokalbį tema ,,Jei ne parapija ir ne bendruomenė, tai kas?" Jo metu kalbėta apie senas ir naujas lietuviškumo išlaikymo Amerikoje formas, svarstyta, kurios jų veikia ir kurios – jau nebe. D. Cidzikaitė ragino ypač remti lituanistinių mokyklų darbą ir iš savo akiračio nepaleisti lietuviško jaunimo.

Andrius Anužis, JAV LB Detroit apylinkės valdybos vardu padėkojęs D. Cidzikaitei už įdomų bei reikalingą pokalbį, įteikė jai dovanėles – Justin G. Riškus knygą ,,Lithuanian Chicago" bei Dievo Apvaizdos parapijos istoriją su atviruku.

Šventėje dalyvavę mokinukai, vadovaujami Rigondos Savickienės, padainavo dainą apie Lietuvą.

* * *

Antroje vakaro dalyje Rigonda Savickienė supažindino susirinkusius su kiekvieno kada Detroit lituanistinėms mokykloms vadovavusio vedėjo ar vedėjos įnašu auklėjant lietuvių jaunimą. Nuo 1949 m. mokyklai vadovavo 29 asmenys. Kai kurie jų

Dalia Cidzikaitė. **J. Vaičiūno** nuotr.

jau yra iškeliavę Amžinybėn. Tai: Elena Arbačiauskienė, Jonas Švoba, Kostas Jurgutis, Kazys Gogelis, dr. Vincas Misiulis, Albertas Misiūnas, Vladas Pauža, Stasė Kaunelienė, Ona Balzerytė, Kazys Gricius, Jūratė Pečiūrienė, Valerija Kundrotienė, Leonas Bulgaris, Medardas Bavarskis, Anelė Bajalienė ir Aldona Milmantienė. Dėl įvairių priežasčių vakare nedalyvavo Galina Gobienė, Stasys Sližys, dr. Kęstutis Keblys, Valentina Černiauskienė-Raučkienė, Danutė Doveinienė ir Rimantas Labeika. O į vakarą atvykusiems buvusiems lituanistinės mokyklos vedėjams (Pranui Zarankai, Danutei Jankienei, Rūtai Mikulionienei, Almai Butkūnienei, Reginai Puškorienei bei Vidai Pekorienei) buvo įteikti pažymėjimai, prisegtos gėlytės. Jiems ir dabartinei mokyklos vedėjai Vidai Puškorienei bei visiems mokytojams (šiuo metu jų yra 14) šventės dalyviai atsistoję padėkojo gausiais plojimais. Lietuvių Fondo vardu Fondo atstovas Detroit Narimantas Udrys dabartinei mokyklos vedėjai V. Pekorienei įteikė paramą ,,Žiburiui" – 1,275 dol.

Vakaro metu pasveikinta buvo ir JAV LB Michigan apygardos pirmininkė Janina Udrienė, vasario 16-ąją šventusi savo gimtadienį. Sukaktuvininkei įteiktos net dvi rožių puokštės – nuo Detroit apylinkės ir JAV LB krašto valdybos pirmininkės Sigitos Šimkuvienės-Rosen.

Po programos buvo užkandžiaujama, šokama. Svečiai turėjo progą asmeniškai pabendrauti su D. Cidzikaite. Vasario 16-osios renginį suruošė JAV LB Detroit apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja Aleksas Mitrius.

* * *

Sekmadienį, vasario 17 d., Lietuvos Nepriklausomybei skirta šventė prasidėjo Šv. Antano bažnyčios koplyčioje, vėliau persikėlė į parapijos salę. Koplyčioje buvo aukojamas iškilmingos šv. Mišios už Tėvynę Lietuvą. ,,Švyturio" jūrų šauliai, kartu su tautiniais drabužiais pasipuošusiomis Ugne ir Migle Orentaitėmis, įnešė JAV, Trispalvę ir ,,Švyturio" jūrų šaulių kuopos vėliavas. Šv. Mišias aukojo klebonas kun. Jonikas.

Parapijos salė buvo gražiai papuošta Trispalvę simbolizuojančiomis gėlėmis ir juostomis. Gražiai atrodė California gyvenančios meni-

Nukelta į 14 psl.

Ilgametis Detroit lit. mokyklų vedėjas Pranas Zaranka. **J. Vaičiūno** nuotr.

Vasario 16-osios šventė Dievo Apvaizdos parapijoje, Southfield, MI. **J. Vaičiūno** nuotr.

DRAUGO FONDAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO IL 60629 • Tel.: 773-585-9500

A†a dr. Antano Lipskio, gydytojo, poeto, dailininko, buvusio „Draugo" rėmėjo, šviesiam atminimui skirtas aukas jo žmona Aldona prašė perduoti Draugo fondui, kuris išlaiko „Draugo" laikraštį.

Pagerbdami a†a dr. Antano Lipskio atminimą aukojo: dr. Kazys ir Marytė Ambrozaičiai, Laima Apanavičienė, Algis ir Jūratė Bakaičiai, Dana Bazienė, Vida Burklow, Birutė Čiurienė, Irena Dirdienė, Hinsdale/LaGrange Mem. Hospital Staff, Mindaugas ir Aldona Klygiai, Aleksas ir Regina Lauraičiai, Aldona Mažeikienė, Jonas ir Roma Mildažiai, Dana Murray, Stasė Petersonienė, Vanda Petkienė, Barbara Plikaitienė, dr. Leonidas ir Praurimė Ragai, Irena Rasys, Marija Remienė, Alicija Solienė, Aleksandras ir Jūratė Sved, Milda Šatienė, Vida Tumasonienė, dr. Vytautas ir Aldona Urbai, Bronė Valavičienė, Edmundas ir Maria Vasiliauskai.

Draugo fondas reiškia gilią užuojautą a†a dr. Antano Lipskio gyvenimo draugei žmonai Aldonai, sūnums bei visiems artimiesiems ir dėkoja visiems aukojusiems „Draugo" laikraščiui.

Viso Draugo fondui suaukota 1,415 dol.

Už kiekvieno didžio vyro – didi moteris!

Atkelta iš 7 psl.

ji buvo dažna viešnia „Wiener Staatsoper" Vienoje. 1927 ir 1928 m. dainavo „Semperoper" Dresdene. Mafalda nebuvo svetima ir Rygos operos gerbėjams, gastroliavo Olandijoje, Belgijoje (taip pat ir „La Monnaie" teatre Briuselyje) bei kitur.

Įdomu, jog pagarsėjusi itališku repertuaru, pripažinta vienu geriausių dramatinių sopranų Berlyne, dainavusi įvairiose šalyse, Sabatini niekada neužlipo ant scenos savo tėvynėje! Mafalda paliko pėdsakų šelakinėse gramofono plokštelėse. „Odeon" bei „Deutsche Gramaphon" įrašų studijose ji įdainavusi keliolika operinių arijų.

Nuo scenos – į diplomatijos vandenis

1908 m. apsigyvenusi Berlyne, Mafalda ištekėjo už kilmingos hugenotų šeimos palikuonio, vokiečių mokslininko Walter Gérard. Sutuoktiniai susilaukė dviejų sūnų – Rolf (tapusiu teatro dailininku) ir Charles E. (Horst) Gérard. Bulvarinė spauda Mafaldai „pripaišė" visko, pavyzdžiui, kad ji buvo Mecklenburg – Strelitz kunigaikščio Adolphus Frederick VI meilužė (1918 m. kunigaikštis baigė gyvenimą savižudybe), o jos sūnūs buvo nesantuokiai jo vaikai.

Antruoju Mafaldos vyru tapo Vasario 16-tosios akto signataras, tuomet Lietuvos įgaliotasis ministras Berlyne dr. Jurgis Šaulys. Apie Šaulius rašė ne vienos šalies spauda. Štai Berlyno korespondento pokalbį „Ponia Salvatini – Šaulienė apie save", išspausdintą „Neues Wiener Journal", kaip sensaciją pateikė Kaune leidžiamos „Dienos naujienos" (1933 m. rugsėjo 26 d.; kalba netaisyta):

„Svečias pajunta svaiginantį kvapą, nes visas butas prikrautas šviežių, gražių gėlių, apsupta praeities ir dabarties paveikslais, politika ir menu, prie senoviško paauksuoto neapoliško stalo raudonam fotelyje sėdi garsi dainininkė balto ir 'minkšto' šilko suknele apsirėdžiusi.

Jos svajingų akių žvilgsnis žiūri pro didįjį langą, o tuo tarpu Mafalda Salvatini – dabar ji 'Jūsų Ekscelencija' – papasakojo fragmentus iš savo gyvenimo.

'Tamstos norit žinoti, kaip aš susipažinau su savo vyru! Visai 'natūraliu' būdu. Tai buvo prieš metus. Aš dainavau viename diplomatų baliuj. Lietuvos pasiuntinys dr. Šaulys – dabar ir aš tą patį vardą nešioju – matė mane ir klausė pirmą kartą. Paprašė supažindinamas. Laisvai pasikalbėjom, daugiausia apie muziką. Prasidėjo 'draugystė', o paskui jos aukščiausias ir tobuliausias etapas – sutuoktuvės. Dabar aš turiu su scena ir su viskuo, kas su ja susiję, atsisveikinti. Juk aš jau pakankamai laurų priskyniau, o diplomato žmona turi svarbių pareigų. Pagaliau, juk aš noriu ir gera žmona būti. Dainuot, aš žinoma dainuosiu, kad neužmirščiau savo gražių atsiminimų, kurie su mano daina susiję, bet tik privatiškai. Aš dainuosiu ir skambinsiu ir, žinoma, dėl to netenka stebėtis", – taip kalbėjo Mafalda Šaulienė.

Tiek Berlyne (iki 1938 m.), tiek Varšuvoje (1938–1939), o prasidėjus Antrajam pasauliniam karui – Lugano, Šveicarijoje, Mafalda visada buvo šalia savo vyro. Kartu jie pragyveno 15 metų – iki Jurgio Šaulio mirties. Juos siejo antinacistinės pažiūros, gal dėl to ir apsigyveno neutralioje Šveicarijoje. Abu laisvai kalbėjo vokiškai, itališkai ir prancūziškai. Karo metu jųdviejų kalbų žinojimas labai pasitarnavo Lietuvos diplomatijai.

Mafalda Salvatini mirė sulaukusi 84-ių 1971 m. birželio 13 d. Palaidota šalia savo vyro Jurgio Castagnola kapinių kolumbariume. Mafaldos sūnaus Rolf Gérard teigimu, šią vietą parinkęs pats dr. Jurgis Šaulys. Visai šalia kapinių stovi Šv. Jurgio bažnytėlė, kurioje religinga pora dažnai lankydavosi.

LF atstovas Detroit Narimantas Udrys „Žiburio" lit. mokyklos vedėjai Vidai Pekorienei įteikė Fondo paramą mokyklai. J. Vaičiūno nuotr.

Detroit lietuviai

Atkelta iš 5 psl.

ninkės Valerijos Ruzgienės sukurtas gintarinis miškas. Sveikinimo žodį tarė ir Nepriklausomybės akto 95-tųjų metinių minėjimo programą pristatė parapijos tarybos pirmininkas Antanas Strakšys. Kun. Jonikas invokacijoje dėkojo Aukščiausiajam už Lietuvą ir jos žmones, už Nepriklausomybės akto signatarus, gimtąją kalbą, smėlėtą Baltijos pakrantę, Vilnių, Kryžių kalną ir už tuos, kurie aukojo savo gyvybes dėl Lietuvos laisvės. A. Strakšys pakvietė kleboną uždegti žvakutę už savanorius kūrėjus. Kitą žvakutę už Lietuvos žmones uždegė „Draugo" vyr. redaktorė D. Cidzikaitė, trečiąją – už Lietuvos šaulius, partizanus ir laisvės gynėjus – JAV LB Michigan apygardos pirmininkė Janina Udrienė. Tylos minute pagerbti už Lietuvos laisvę žuvę savanoriai, kariai, šauliai ir partizanai.

„Draugo" vyr. redaktorę pristatė JAV LB Michigan apygardos pirmininkė J. Udrienė. Viešnia perskaitė prasmingą paskaitą „Lietuvos 95-osios Nepriklausomybės metinės: nebijoti, kurti, veikti". Po paskaitos visų parapijos renginių organizatorė ir šių eilučių autorė įteikė prelegentei jos atvykimo į Šv. Antano parapiją proga dovanėlių: visų parapijiečių pasirašytą padėkos atviruką, auką ir Šv. Antano parapijos 90-ųjų gyvavimo metų jubiliejinį leidinį, taip pat asmeninę dovanėlę – menininkės V. Ruzgienės gintarinį suvenyrą. Šv. Antano parapijos vardu įteikta ir piniginė auka „Draugui" – 10,000 dol. Tegu dar ilgai gyvuoja „Draugas!" D. Cidzikaitė padėkojo Šv. Antano parapijai už dosnią auką laikraščiui ir parapijiečių nuoširdumą.

LR garbės konsulas Detroit Algis Zaparackas pasveikino viešnią ir visus Nepriklausomybės šventės minėjimo dalyvius, o Farmington Hills City pareigūnas Steve Brock perskaitė Michigan valstijos gubernatoriaus Rick Snyder raštą („Certificate of Recognition"), kuriuo š. m. vasario 16-toji paskelbta Lietuvos Nepriklausomybės diena Michigan valstijoje. Įrėmintas raštas nuo šiol kabės nedideliame parapijos muziejuje.

Meninėje dalyje susirinkusieji klausėsi muzikos ir poezijos pynės. Skambėjo B. Brazdžionio ir L. Virbicko eilės, klasikinė muzika ir lietuviškos dainos. Rengėjų vardu Antanas Strakšys padėkojo visiems dalyvavusiems paskutinėje šioje parapijoje minimoje Lietuvos valstybės atkūrimo šventėje. Sugiedotas Tautos himnas.

Gardžiomis vaišėmis pasirūpino Dievo Apvaizdos parapijos šeimininkė Regina Greenhalgh. Malonu buvo pabendrauti mūsų lietuviškoje šeimoje.

Jurgis Stuopis, gyvenantis **Sharon, MA**, pratęsė metinę „Draugo" prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Roma ir Rimas A. Česoniai, gyvenantys **Webster, NY,** kartu su metinės „Draugo" prenumeratos mokesčiu paaukojo 50 dol. Labai ačiū už paramą.

Julius A. Jarulaitis, gyvenantis **Royal Oak, MI,** pratęsė metinę „Draugo" prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Esame Jums dėkingi už paramą.

Henrikas Laucius, gyvenantis **Union Pier, MI,** kartu su metinės „Draugo" prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Tariame nuoširdų ačiū už paramą.

Saulius Vaičekonis, gyvenantis **Crownsville, MD**, pratęsė metinę „Draugo" prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Labai ačiū už paramą.